

İnsanlarda hastalığa sebep olan patojenlere ilişkin bilgiler

Kızıl nedir?

Kızıl klasik bir çocuk hastalığıdır ve bu yaş kategorisinde en sık görülen bakteriyel enfeksiyon hastalıklarından biridir. A grubu streptokoklar olarak adlandırılan kızıl bakterileri tüm dünyada görülürler ve genellikle boğaz iltihaplanmasına ve deri döküntüsüne yol açarlar. Bu bakteriler toksin adı verilen zehirli maddeler oluştururlar. Bir kişi hastalığı atlattıktan sonra söz konusu patojen toksinlerine karşı bağışıklık kazanmış olur. Ancak bakteriler farklı zehirli maddeler oluşturdukları için kızıl hastalığına birkaç kere yakalanmak mümkündür. Bu sebeple hastalık, yılın soğuk mevsimlerinde, Ekim ve Mart ayları arasında kreşler ve okullar gibi toplum kuruluşlarında daima salgın şeklinde görülür.

Kızıl nasıl bulaşır?

İnsandan insana

Her beş ila onuncu kişi, kendi hasta olmaksızın kızıl patojeni taşımaktadır. Bu kişiler bakterileri başkalarına aktarabilirler. Patojenler genellikle geniz bölgesinde bulunurlar. Bunlar, konuşma, öksürme veya hapşırma esnasında çok küçük tükürük damlacıkları olarak havaya karışırlar ve soludukları zaman mukozaya yerleşirler.

Kirlenmiş nesnelere aracılığıyla

Çok nadir durumlarda, sofrta takımları veya oyuncaklar gibi ortak kullanılan ve üzerinde patojen bulunan nesnelere aracılığıyla da bulaşma gerçekleşebilir.

Hastalarda ne gibi hastalık belirtileri görülür?

Başlangıçta genellikle baş ağrısı, boğaz ağrısı, yutkunma şikayetleri, titreme nöbetleri ve hızla yükselen ateş görülür. Karın ağrısı ve kusma gibi belirtiler de görülebilir. Geniz ve boğazda kızamık, bademciklerde iltihaplanma ve bazı durumlarda beyazlık oluşur. Boyundaki lenf düğümleri büyük ölçüde şişer.

1 ila 2 gün sonra, koltuk altları, göğüs kafesi ve kasıklardan başlayarak tüm vücuda yayılan kaşıntısız bir deri döküntüsü ortaya çıkar. Döküntü avuç içlerinde ve ayak altlarında görülmez. Yanaklar oldukça kızamıktır, cildin rengi ağzı çevresinde soluktur. Döküntü 6 ila 9 gün sonra kaybolur. Bundan birkaç gün sonra özellikle avuç içinde ve ayak tabanlarında olmak üzere deri soyulmaya başlar.

Hastalığın bir diğer **tipik** belirtisi de “frambuaz görünümlü dildir”: Dil ilk önce beyaz bir katmanla kaplanır, birkaç gün sonra ise frambuaz rengini alır.

Olası komplikasyonlar orta kulakta, sinüslerde ve akciğerlerde iltihaplanma oluşumudur. Daha nadiren görülen fakat korkulan ileri dönem etkileri, diz eklemleri gibi büyük eklemlerde, kalp kasında, kalp zarında veya kalp kapakçıklarında iltihaplanmaların görüldüğü akut romatizmal ateş ve böbrek iltihaplanmalarıdır. Bunun sonucunda kalıcı hasarlar oluşabilmektedir. Kızıl hastalığının antibiyotikle tedavi edilmediği veya antibiyotik tedavisinin yarıda kesildiği durumlarda komplikasyonlara daha sık rastlanmaktadır.

Hastalığın kuluçka süresi ne kadardır ve bulaşıcılık ne kadar sürer?

Hastalığın bulaşması ile ortaya çıkması arasında genellikle 1 ila 3 günlük bir süre geçer. Kızıl antibiyotiklerle tedavi edilirse, ilk ilaç alımını takip eden 24 saatin sonunda bulaşma tehlikesi ortadan kalkmış olur. Antibiyotik tedavisinin uygulanmadığı durumlarda hastaların bulaşıcı olmaları ilk şikayetlerin görülmesinden sonra 3 haftaya kadar sürebilir.

En fazla risk altında bulunan kişiler kimlerdir?

Herkes kızıl hastalığına yakalanabilir. Fakat enfeksiyon en sık olarak kreş ve okul çağındaki çocuklarda görülür.

Hastalık durumunda nelere dikkat etmeliyim?

- ▶ Ateş ve deri döküntüsüyle seyreden boğaz iltihaplarının sebebini daima bir doktora muayene olarak açıklığa kavuşturunuz.
- ▶ Kızıl genellikle antibiyotiklerle tedavi edilir. Bu bulaşma süresini kısaltır ve komplikasyonları azaltır. Hastalık belirtileri zaman içinde iyileşmeye başlasa bile önerilen kullanım süresine riayet ediniz. Tedavinin zamanından önce kesilmesi durumunda hastalık nüksedebilir veya geç komplikasyonlar oluşabilir.

İnsanlarda hastalığa sebep olan patojenlere ilişkin bilgiler

Hastalık durumunda nelere dikkat etmeliyim?

- ▶ Bulaşma süresince yatarak istirahat ediniz ve diğer kişilerle temasta bulunmaktan mümkün olduğunca kaçınınız.
- ▶ Yutkunma şikayetlerini tahammül edilebilir hale getirmek için ılık içeceklerin ve çorba veya püre gibi yumuşak besinlerin tüketilmesine özen gösteriniz.
- ▶ Özellikle ateşin yükselmesi durumunda bol sıvı tüketiniz. Su veya suyla seyreltilmiş bitki çayları en uygun içeceklerdir.
- ▶ Patojenlerin yayılmasını önlemek için öksürme veya hapşırma esnasında çevrenizde bulunan kişilerden uzaklaşmalı ve bunlara arkanızı dönmelisiniz. Elinizin içine değil, tek kullanımlık kağıt mendile veya acil durumlarda dirseğinizin iç kısmına doğru öksürünüz ve hapşırınız. Kağıt mendilleri hemen kapaklı bir çöp kutusuna atınız.
- ▶ Önemli: Ellerinizi düzenli olarak su ve sabunla iyice yıkayınız!
- ▶ Kızıl hastalığı olan veya kızıl hastalığı şüphesi taşıyan çocuk ve gençler okullar ve kreşler gibi toplum kuruluşlarını geçici olarak ziyaret edemezler. Ebeveynler toplum kuruluşlarını çocuklarının hastalığı konusunda bilgilendirmelidir.
- ▶ Toplum kuruluşlarında çalışan kişiler, yani örneğin öğretmenler veya eğitimciler de kızıl hastalığına yakalandıklarında veya böyle bir şüphenin mevcut olması halinde bulaşıcılıkların devam ettiği sürece buralarda bakım hizmeti verdikleri kişilerle temas edecekleri faaliyetlerde bulunamazlar.
- ▶ Çalışmaya ne zaman tekrar başlanabileceğine ve toplum kuruluşuna ne zaman geri dönüleceğine yetkili yerel Sağlık Müdürlüğü kara verir. Antibiyotik kullanılan durumlarda bu genellikle ikinci gün, aksi halde şikayetler ortadan kalktıktan sonra mümkündür. Genellikle doktor raporuna gerek görülmemektedir.

Kendimi nasıl koruyabilirim?

- ▶ Bulaşıcılık süresi devam ettiği müddetçe hasta olan kişilerle temasta bulunmaktan kaçınınız.
- ▶ Temas enfeksiyonlarını önlemek için ellerinizi düzenli olarak su ve sabunla titizlikle yıkayınız.
- ▶ Hasta kişiyle temasta bulunan kişilerin önleyici olarak antibiyotik tedavisi görmesine genellikle gerek yoktur. Böyle bir tedavi sadece, ağır temel hastalıklar veya savunma sistemi zayıflığı gibi sebeplerle ağır risk altında bulunan kişiler için önerilmektedir.
- ▶ Kızıl hastalığına karşı bir aşı mevcut değildir.

Nerelerden bilgi edinebilirim?

Daha geniş bilgi için yerel Sağlık Müdürlüğü hizmetinizdedir. Burada güncel durum ve hastalıkla ilgili konular hakkında kapsamlı bilgiler bulunmaktadır.

Hastalık tablosuna ilişkin daha fazla (teknik) bilgi edinmek için Robert Koch Enstitüsü'nün sayfasını da (www.rki.de/scharlach) ziyaret edebilirsiniz.

Hijyen ile enfeksiyondan korunma konusuna ilişkin daha fazla bilgiye Sağlık Eğitimi Federal Merkezi'nin sayfasından (www.infektionsschutz.de) ulaşabilirsiniz.

STEMPEL

Yayımcı:
Federal Sağlık Eğitimi Merkezi, Köln.
Tüm hakları saklıdır.

Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes e.V. (Kamu Sağlık Hizmetleri Federal Doktorlar Birliği e.V.).

Bu Kamu broşürü www.infektionsschutz.de adresindeki ana sayfadan ücretsiz olarak indirilebilir.